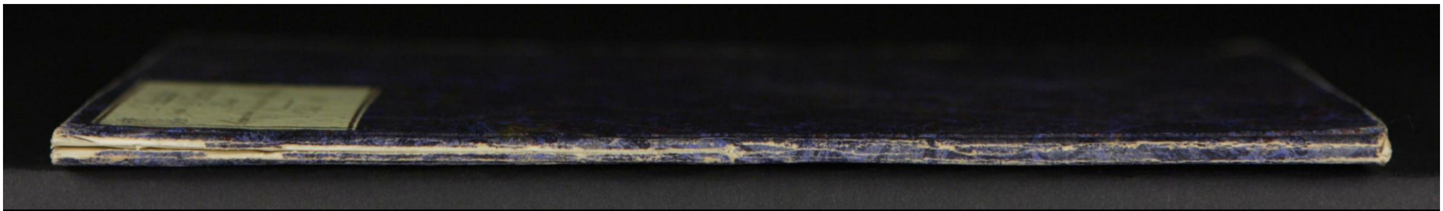
J. Finckius
(praes. A. Varenio)
Decas
locorum geneseos hebraicos.

Rost. 1647.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

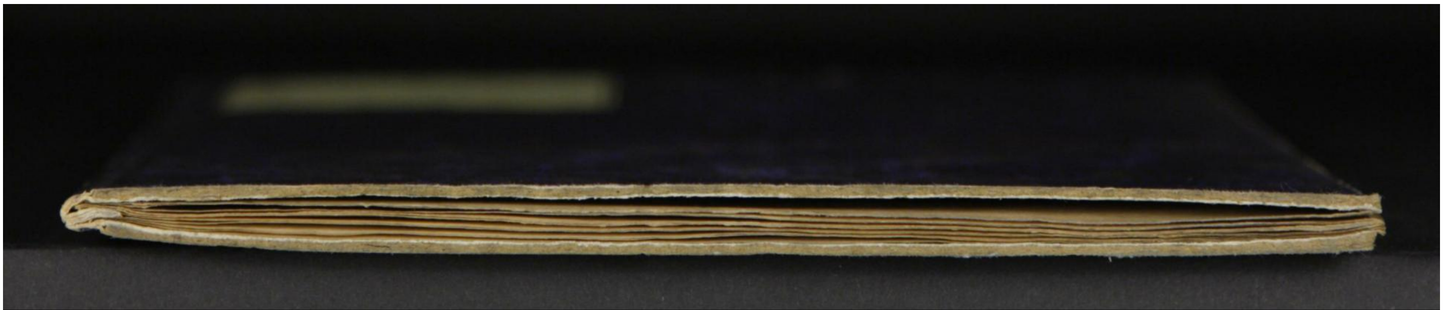

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

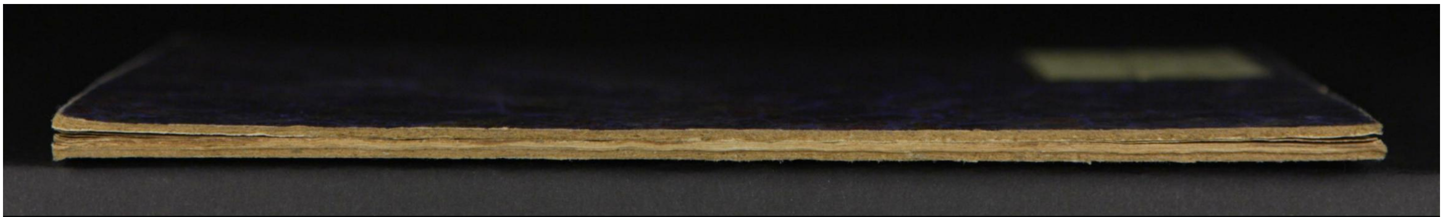
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

1,-62.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 1 4°
1 1 01 0 4 00776 X

+ REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

עשור ב קושיות
בראשית
i. e.

DECAS
ILLUSTRIUM ET MAXIME ARDUORUM LOCORUM GENESEOS EBRAICÆ,

Exhaurientium

PHARASCHAM BERESCITH,

Quam

BONO CUM DEO.

In illuſtri Academia Roſtochienſi

PRÆSIDE

Viro Clariſſimo & Excellentiſſimo

DN. M. AUGUSTO VARENIO,

S. S. Ebraicarum liter: Profeſſore Ordinario,

Præceptore ſuo honorando.

Ad diem 27. Novembr. In Auditorio Majori

Examinandam Publicè proponit

THOMAS T. FINCKIUS, Chriſtiania-Norweg:

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.

ANNO M. DC. XLVII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

VIRIS
Plurimùm Reverendis, Clariſsimis, Excellentiſsimis, Doctiſsimis,

DN. M. HENNINGIO EGGERSTII STOCHFLET, Superattendeuti Dioeceſeos Chriſtianienſis Spectatiſſimo, Capituliq; quod ibidē eſt, Canonico honoratiſſimo, Præceptori, Fautori, & Promotori ſuo ætatèm venerando.

DN. M. TRUGILLO NICOLAI, Eccleſiæ Chriſtianienſis patriæ Paſtori primario fideliſſimo, itemq; Capituli Canonico meritiſſimo, Parenti ſuo Colendiſſimo.

DN. M. AMBROSIO RHODIO KEMBERG: SAXON: Gymnaſii Chriſtianienſis, quod in Norwegia eſt Profeſſori Phyſicæ & Mathem. celeberrimo, ejuſdemq; loci medico ordinario & Capituli membro ſagaciſſimo.

DN. M. NICOLAO SVENONIS, S. S. Theologiæ in Gymnaſio Chriſtianienſi Profeſſori Excellentiſſimo, Capituliq; Aſſeſſori digniſſimo, Præceptori colendiſſimo.

DN. M. JESSENO MATTHIÆ, Profeſſori Logices & Metaph. in Gymnaſio Chriſtianienſi ordinario, itemq; Rectori Scholæ fideliſſimo.

Omnibus omnino Dnis. meis, Fautoribus, Præceptoribus, ac Promotorib. æternùm devenerandis.

In debitæ obſervantiæ, cultus, & gratitudinis argumentum primitias has velitationum Academicarum

dicat atq; conſecrat

THOMAS T. FINCKIUS, Capit. Stipend:

Commenſali ſuo ſuaviſſimo

DN. THOMÆ TRUGILLO.

HActenus Ebræos Thomam tractare labores priva domus vidit; nunc publica ſcamna loquentē ſuſpiciunt. Hoc eſt, *dic cur hic*, volvere mente.

Johannes Quiſtorpius, D. Th. Facult. Senior, Superintendens & h. t. Rector.

Ad præſtantem pietate, modeſtiâ & eruditione Juvenem

THOMAM FINCKIUM NORWEGUM RESPONDENTEM.

Tu quoq;, Norwegus ſanguis, Germana Roſeti
miles caſtra colis, Septemq; trionibus Arcti
tradidit Ebreo quæcunq; volumine Moſes
quæ ſancti cecinere Duces, & carmina Vates
ad Jardenis aquas, aut celsâ ex arce Sionis
Oſtentare paras, Ebrei fontis alumnus
egregius: quin Orcheſtras, Laudisq; Theatrum
Publicus aſcendis jam, Pharaſchamq; Bereſchit
illuſtrare ſtudes, ſanctæ munimine linguæ.
Sic facias! & ſic victurum nomen habebis
& te Norwegum mirabitur ultima Thule.

M. Auguſtus Varenius, SS. Ebraicarum liter. Profeſſor Publicus.

Sacra.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

SAcrati *Fontis* quò dulcior *Unda* ſcaturit,
Hòc magis ex ipſo *Fonte* bibenda venit.
Nil juvat impuros *latices* haurire, *fluenta*
Turbida ſectari, liquida cum pateant.
Tu Fontes ſequeris *Fincki*, nobisq; propinas
Ex imis *Scatebris* abdita ſenſa Dei.
Scilicet hoc demum eſt expendere verba Potentis,
Scrutari leges nocte dieq; ſacras.
Irriguâ pergas mentem conſpergere *lymphâ*
Chriſticolis quondam *flumina* magna dabis.

Sic ominatur, ſic vovet Eximio ac Literatiſsimo
Dno. Reſpondenti, Amico & Commenſali ſuaviſsimo

M. Michael Falck/ Dantiſcanus.

FActis latentes quid dubitas adhuc
virtutis ignes prodere fervidus?
molire tandem: gloria fomitem
amat: coruſcam corripe lampadis
facem, ſalutis quæ docet orbitam.
Erroris anceps pelle crepuſculum,
lucente flammâ, ceu tenebras nitens
fugare noctis Phoſphorus aſſolet;
Sic incaleſcent pectora fortiùs;
Sic incaleſcet, qui latuit, vigor.

De periculo hoc Academico gratulatur
Pereximio Dn. Reſpondenti, amico &
Commenſali ſuo pl. honorando

Samuel Theodori.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

LOCUS PRIMUS. *Gen.* II. 2.

וַיְכַל יְהוָה אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה

Concl. I.

Qui, ut ἐναντιοφανὲς membri primi de creationis *ſ. operis completione*, cum illâ, quæ in membro ſecundo memoratur, *ab omni creationis opere ceſſatione*, concilient, pro ſeptimo die ſextum ſupponunt, illi τοῦ γράμματος ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν. Faciunt autem id οἱ LXXII. exprimentes: καὶ συνετέλεσεν ὁ Θεὸς ἐν ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ: mira ſanè mutatio, propter tam leve dubium: quam tamen antiquam eſſe conſtat ex Talmude & Hieronymi quæſtionibus Hebraicis in Geneſin.

Concl. II. Non citabimus illam, quam תפל ſ. inſulſam nominat Aben-Eſra expoſitionem: ſed, quam ſubjungit illorum qui ב in ביום השביעי dicunt notare קודם ſ. *ante diem ſeptimum:* ita autem ſumi particulam duobus probare ſe putant locis I. Deuter. 25. 4. לא תחשום שור בדישו ut בדישו idem ſit, quod קודם דישו ſ. ante triturationem ehe dann er driſchet: at non tam in ſingulari *trituvandi* actu quam officio hîc bos conſideratur, adeoq; rectè redditur: Du ſolt dem Ochſen der da driſchet nicht das Maul ſtopffen: Ipſe Rabbinus addit: illam expoſitionem eſſe להמכחישים: item אין צריך: item למה זאת הצרה: Locus, alter eſt Exod 12. 15: at hic quoq; dicere licet: למה זאת הצרה: nec enim reddendum: Am erſten Tage ſollet jhr abſchaffen: vel: für den erſten Tag: ſed: Jhr ſollet zuſehen / daß am erſten Oſtertag alles geſewertes ſchon hinweg geräumet ſey aus ewren Häuſern. Hic igitur nihil quoq; ſolidi.

3. Aben-Eſra proinde conciliat leve dubium hâc regula: כילוי מעשה איננו מעשה i. e. Completio operis non eſt opus: adeoq; *complevit opus* idem eſt quod non fecit opus. Contra Druſius: *Si complevit, fecit opus: nam completio operis eſt opus.* Fortè conciliavit hanc

contradictionem bonus Lyranus: Duplex, inquit, eſt completio rei; prima quando aſſequitur formam ſibi debitam: altera quando egreditur in operationem ſibi debitam: prioris perfectionis reſpectu Druſius: poſteriori Rabbinus conciliatur.

4. In verâ expoſitione non disjungendum eſt ויכל à וישבות igitur rectè reddo: Et opus creationis *complevit* (ſed) *& ceſſavit*. Deus die ſeptimo ab omni opere quod *fecerat ſ. perfecerat* ſc. die ſexto: atq; ita verificatur ſententia Rabbini: *perfecti operis* conjuncta cum ceſſatione ab operatione non eſt operatio: Vnd alſo vollendet Gott am ſiebenden Tage ſeine Wercke/ vnd ruhete/ ꝛc. Lyra: complevit Deus die ſeptimo opus ſuum quod fecerat: addens: quia à ſeptimo die Deus dicitur incepiſſe tempus gubernationis & adminiſtrationis rerum: ſicut tempus præcedens dicitur tempus productionis: ideò Deus dicitur ſeptimo die compleviſſe opus ſuum, quantum ad ſecundam perfectionem. Quod ſi autem quis interpretabitur: *Et compleverat*, rectius ſine dubio reddet. Etenim & *præteritum* Hebreorum ſupponere pro omnibus præteriti ſpeciebus, & ו hâc ratione ו converſivum eſſe futuri tam in ipſum præteritum: quam imperfectum & pluſquam perfectum, notius eſt quam quod probari debeat. Sic Exod. 12. 5. ויאמר quam orationem factam eſſe Abrahamo *ὄντι ἐν μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν εἰς χάῤῥαν* teſtatur Exordium orationis Stephani.

LOCUS II. Gen. II. verſ. 6.

וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ

Concl. I. אד nunquam vel **Nubem** vel *fontem*: ſed *condenſationem obſcuram* notat, & hâc ratione 1. Vaporem ſ. materiam condenſatam ſurſum aſcendentem. 2. horribilem calamitatem: quæ poſterior priori famoſior eſt ſignificatio, cum illa non obtineat, niſi in hoc & uno Jobi loco c. 36. v. 26. Minus igitur rectè Chald. עננא הוא סלק מן ארעא i. e. Nubes fuit egrediens ex terrâ. Malè Vulg. *Sed fons aſcendit è terrâ.*

2. Adverbium negandi ex inciſo quidem in inciſum, ex membro in membrum poteſt repeti pro ratione loci: ſed non ex verſu in verſu: Præterea particula ו utut ſumatur 1. relativè Gen. 49. 25. 2. terminativè Exod. 21. 12. 3. Conſecutivè Exod. 21. 12. 4. Conſecutivè Deut. 32. 1. 5. Expletivè Exod. 20. v. pen. 6. Adverſativè, Exod. 23. nunquam tamen

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

exuit totalitèr vim conjunctivam etiam ibi ubi ſumitur ו. disjunctivè Gen. 26. 11. Exod. 21. 15. 17. vid. Matth. 15. 4. Marc. 7. 13. Deut. 17. 8. 12. Jud. 11.|30. 31. quod poſterius non fit niſi in ſpecificatione duorum, quibus interponitur, ſubjectorum vel actuum in uno verſu, qualis poſitus hic exulat. Errat igitur 1. Haggaon celebris in Aben-Eſræ commentariis Rabbinus, qui ita expoſuit: ולא איד יעלה מן הארץ repetitâ ex verſu præcedenti, negatione. 2. Et, qui illum ſine ratione ſequitur Tremellius: *Nec vapor aſcenderet ex terrâ*, ſed ubi tum ו Schevati in ועד & והשקה ipſorumque verborum convenientiâ? Rectè autem Lutherus: Aber ein Nebel gieng auff von der Erden/ Aben Eſra: Senſus eſt, inquit, quod aſcenderit vapor ex terrâ operatione aſtrorum, & irrigaverit terram, & germinare illam fecerit.

LOCUS III.

Gen. 3. v. 5. והייתם כאלהים,

Concl. Una. Nihil in his ſacris tam eſt leve, quod non ſuæ dignitatis excellentia ſit grave, quale eſt id quod nunc ponimus. Scilicet: *Eritis ſicut Elohim* ait Saraph. Id & Tremellius & Lyra, & Munſterus expreſſerunt: Sicut Dij. ſecuti ſcilicet autoritatem non contemnendam & Paraphraſtæ Chaldæi qui reddidit:

תהון כרברבין חכמין בין טב לביש

i. e. Eritis ſicut Principes (Angeli) ſcientes inter bonum malum.
& LXX. Græcorum, qui expreſſerunt: ὡς Θεοὶ, interpretati autem ſunt omnes de Angelis, Rectius Lutherus de Elohim creatore interpretatur idq; in ſingulari numero: Wie Gott/ non *quod myſterium Trinitatis perſonarum* in hâc voce negaverit: Sed quod anomaliam quandam inter *Elohim* & *Deos* præviderit, vocem pluralem interpretatus nomine Dei ſingulari, quod idem propter eandem rationem jam ante obſervavit in translationibus Divus Hieronymus. Addimus rationes. 1. Nomen Elohim πρώτως de Deo glorioſo δευτέρως de Angelis, de Judicibus, ὁμωνύμως de Idolis dicitur. Rectè igitur primæ ſignificationi hactenus inſiſtitur. 2. Elohim in hyſtoria creationis & primi lapſus eſt nomen (præter hoc κεινόδοξον) non niſi Dei creatoris. 3. Conf. Gen. 3. 22.

LOCUS IV. Gen. 4. v. 10.

קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

Vox ſanguinum fratris tui: (ſanguines) clamant ad me de terrá illa.

Concl. I. Enallage numeri in צוֹעֲקִים pro צוֹעֵק ſtatuitur ab Interpretibus & Grammaticis non obſcuri nominis. Nos Enallagarum, Alloeoſεων, Pleonaſmorum, Ellipſeon, Soloeciſmorum in SacroSanctâ Scripturâ Hebraicâ multiplicationem pro ignorantiæ & audaciæ Theatro fidentèr æſtimamus: quin vi linguæ, per ſe, ſ. in viâ Linguæ SS. illa dari pernegamus, ejus ſecuri, malè ex Occidentalium linguarum imperfectionibus, quæ poſtulant talia vocabula, menſurari Linguam SS. primævam, adeoq; matrem ex filia: ſed & illos ſingulares loquendi modos & incommunicabiles Ebreorum idiotiſmos, quos proprios ſingulæ habent Linguæ, terminis imperfectiones maximas ſapientibus & vel nullas, vel in certas rationes habentibus malè in lingua SS. exprimi, atq; inde *Syntaxin Hebraicam* obſcurari myriadibus Enallagarum, ſeriò dolemus.

Concl. 2. Equidem verum eſt quod dicit Kimchi: סמך הכתוב על המבין: &, ſi, quod res eſt, dicendum eſt *Una accentuatio neglecta mater fuit, mille Enallagarum*: hinc illæ velut agmine facto

qua data porta ruunt, & terras turbine perflant.

Exemplum ſiſtimus hunc locum. Nomen, inquiunt, poſterius adjectivum reſpondet poſteriori recto. Ita eſt. ſed quid tum? *cum deberet reſpondere priori regenti*: id negamus, uti conſtabit ex locis, quæ adducuntur ſimilem ſtructuram habentibus, Inter quos eſt locus Jerem. 10. 22. קול שמועה הנה באה i. e. Vox rumoris ecce venit: hic באה eſſe dicunt pro בָּא & referendum ad קול adeoq; Enallagem generis. At id falſum eſſe docet vocum diſpoſitio, docet accentuatio quæ me docet ita interpretari: Es iſt eine Stimme des Getümmels: Sihe jetzt kompt es (daſſelbe Getümmel) vnd hat bey ſich eine gewaltige Bewegung aus dem Lande zu Mitternacht.

Concl. 3. Dico igitur צוֹעֲקִים inciſi ſecundi & ultimi non conjungitur cum קול inciſi Sakephkatonati & per conſequens hic non debet fingi Enallage numeri pluralis pro ſingulari. Conferantur quà poſitum, & accentuationem præter locum Jeremiæ, ſequentia: Eſaiæ 40. 2. קול קורא rectè reddo: Es iſt ein Stimme eines Predigers: in Cantico c. 2. 8. קול דודי Luh. rectè: Das iſt die Stimme meines Freundes:

des: porrò: הנה זה בא ſihe er (mein Freund) kómpt: ita hoc loco reddo קול דמי אחיך es iſt eine Stimme des Bluts deines Brudern. Ecce hic *kol kore, kol dodi, kol deme achicha*, & ſupra: *kol ſibemnab* eundem ſimilemq; planè habent poſitum, eandem inciſi accentuationem Accentum ſcilicet Regium ter Sakephkaton: ſemel paſchata (propter neceſſariam verſus prolongationem) in voce quæ à קול ultimò regitur: E neceſſariò quoq; eadem obtinet interpretatio. Adde nunc quod ſicut in exemplo primo vox באה reſpicit non קול: ſed שמועה in exemplo ſecundo vox *bammidbar* Sakephgadolata, non קול ſed קרא. in tertio: בא non קול: ſed דודי ita hic צועקים non reſpicit קול: ſed דמי אחיך. Redditur ergo locus: Es iſt eine Stim̃e des Bluts deines Bruders (daſſelbe Blut deines Bruders) ſchreyet gar zu mir von derſelben Erden.

Concl. 4 Quare דמים ſ. *Sanguines clamantes* dicat Deus, expreſſit Chaldæus: קל דם זרען דעתידין למפק מן אחוך i. e. *Vox Sanguinis poſterorum, qui futuri erant ut egrederentur fratre tuo, clamant ad me &c.* R. AbenEſra: Dictum eſt, inquit, על שהיו בכוחי להולידם i. e. *propter illos, qui ex illo generari potuiſſent poſteros, omnes in uno Abele trucidatos.* R. S. Jarchi id dici putat 1 *propter* רבוי פצעים *ſ. multitudinem vulnerum quæ fratri Cain inflixerit, unde ſanguinis torrentes. 2. propter* Abelis *futuram poſteritatem.*

LOCUS V.

Exhibens memorabilia ex c. 4. à v. 16. ad v 26.

Quæritur 1. quid ſit in v. 16. quod Cain egreſſus eſſe dicitur מלפני יי *de coram facie Domini*? Reſp. 1. לפני יי ſunt quidem omnes creaturæ: Specialitèr tamen ita dicuntur 1. Angeli. 2. Prophetæ. 3. quilibet ſancti: quandiu ſunt in munere e. c. Prophetico, Apoſtolico ſ. divinâ gratia & vocatione, quam quando detrectant, divinâ gratia ſeipſos excludentes, dum dicuntur *eſſe* vel *egredi* de *coram* Domino ſ. מלפני יי. 2. Etenim aliud eſt fugere מלפני יי: aliud fugere לפני יי illud poſſibile, exemplo Jonæ c. 1. 3. & c, 2 hoc impoſſibile, ex ſententiâ Prophetæ. Quorſum fugiam *à facie tua*?

Quæritur 2. Quis primus urbis conditor? Cain: quæ urbs prima? Chanoch: quis rei pecuariæ primus inventor? Jabal: quis Muſicorum Inſtrumentalium? Jubal. quis artis æreæ & ferrariæ? Tubalkain, *ipſe Vulcanus*: & tamen hujus ſoror, quæ prima poſt Evam crea-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

eam, ſtatimq; deſponſatam, mſmoratur in Scripturis puella, fuit *Naema* delicatula.

Quæritur 3. de oratione Lamechi Bigami ad uxores Adam & Zillam quæ eſt in verſ. 23. 24. כי איש הרגתי לפצעי וילד לחברתי.

Concl. 1. Equidem Chaldæus fontibus Ebraicis hîc planè contrariari non Bellarmino ſaltem l. 2. de verbo Dei c. 3. ſed & aliis viris doctis videtur & tamen non contrariatur: reddidit autem: לא גברא קמלית דדיליה סבל אנא חובין i. e. *Non virum interfeci*, cujus cauſa ego delicta bajulem: porrò: ולא עלימא חבלית דדיליה ישתיצי זרעי i. e. nec juvenem perdidi &c. Munſterus: Si virum occidi in vulnus meum &c, adduntur fabulæ ſcilicet: uxores Lamechi timniſſe pœnam inventorum Inſtrumentorum bellicorum, malè tractaviſſe ſeniorem maritum, qui, ut illarum inſolentiam compeſceret, & ſibi apud imperioſiores mulierculas autoritatem conciliaret, in hæc verba eruperit. Occidi virum Cainum &c. ſcilicet: Lamechum jam coecutientem cum puero ductore exiviſſe in campum ad venandum: latuiſſe tum inter dumeta vagabundum Cainum, eumq; indicio pueri Ductoris, qui beſtiam eſſe putavit à Lamecho percuſſum: quo facto Lamechum perceptâ morte Caini ab ipſo Deo graviter prohibita puerum etiam verberibus eneeaſſe: quam irrationabilem gloſſam, ſicut pleraq; fabuloſa fideliter ex Raſchio exſcripſit Lyranus, hac parte deliranus.

Concl. 2. Quanta fuerit illorum jam temporum credulitas Tyrannica, malitia, & deteſtabilis injuſtia, unius gloriabundi Lamechi Cyclopicâ audacia docere voluit Scriprura Ebraica in deteſtabili maledicti Caini familia: hinc illa jactantia, & ſermonis inſolentia, vel in ipſo ſermonis principio: *Audite vocem meam*, uxores *Lamechi* terribilis ſc. viri, qui ad leviſſimam ſibi factam injuriam, ſervandæ reputationis, & demonſtrandi roboris ergò, ad cædes ſanguinemq; ſtatim deſcendet, ſuumq; antagoniſtam demittet ad generum cereris. Interpretatio ſimplex hæc eſt: *Nam virum occidi* (i. e. certiſſimè occiſurus ſum) *ad vulnus meum* (mihi inflictum) *& juvenem* (certiſſimè occiſurus ſum) *ad vibicem meum* (mihi ſcilicet ab illius percuſſione enatum) Germanica paraphraſis hæc eſt: Solte ein Mann (der etwa meines alters) ſo kühn ſeyn) daß er mir auch nur eine geringe Wunde machen würde / wil ich jhm einen kurtzen Proceſs machen / ich wil jhn ſo gewiß ermorden / als

wäre

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

wäre es ſchon geſchehen: (uno verbo הרגתי) ſolte aber ein mir vngleicher Jüngling jhm vnterſtehen dürffen/ ſich mir als einem Mann zu wiederſetzen/ derſelbe ſol nur auff eine von jhm mir gemachete beule für meinen Händen ſterben: Arrigite hîc aures Duellorum, Chartellarumq;, Magiſtri, veſtrumq; Patrem agnoſcite Cyclopem & profaniſſimum hominem Lamechum, vel potius Diabolum, τὸν ἀνθρωποκτόνον ἀπ' ἀρχῆς. Argumentum porrò Lamechi tale eſt: mors Caini fratricidæ, ſepties vindicabitur. E. ſi quis me poſt juſtas cædes occiderit, ſeptuagies ſepties vindicabitur: ſcilicet ille fratrem germanum ſine culpâ, & ſine reſiſtentiâ occidit: at ego non niſi oblatâ vel vulneris vel vibicis causâ ad cædem viri Juvenisq; properabo.

LOCUS V. Gen. 4. v. ult.

אָז הוּחַל לִקְרֹא בְּשֵׁם יְהֹוָה

Concl. 1. Turbant illuſtrem locum commentatores Ebrei, ambiguitate verbi הוחל in errorem delapſi. Equidem Chaldæus Onkelos: בכון ביומוהי חלו בני אנשא מלצלאה בשמא דיי: i. e. indiebus illis profani fuerunt filii hominis, ut non precarentur in nomine Dumini: quomodo etiam Junii & Tremellii editionem priorem, editam Londini anno 85. habuiſſe. (Tunc cœptum eſt profanari invocando men Domini) teſtis eſt Druſius. At cum Targum Onkelos ex edirione Complut. & opere Hiſpanico Venetæ editionis errorem correxerit ſcilicet: בכן שריאו בני אנשא לצלאה בשמא דיי i. e. tunc cœperunt filii hominis precari in nomine Domini: idemq; Junius & Tr. in poſteriori editione præſtiterit, illos in jus vocare nolumus.

Concl. 2. Ad tribunal autem Linguæ S. vocamus R. S. Jarchium, & Jonathanem Chaldæum, ipſumq; Davidem Kimchium, qui omnes, de invocationis nominis divini pollutione & cultus Publici per Idola profanatione locum interpretantur, tantùm quod Jonathan & Raſchi de nominibus idolorum ex nomine Domini ſ. uti habet Jon. משם משם מימריה דיי *ex nomine Sermonis Domini* denominatione idololatricâ ſpecialitèr interpretentur. Ita Raſchi: אז הוחל לקרש את שמות האדם ואת שמ׳ העצבים בשמו של הק״בה לעשותן ע״ז לקרותן אלהות / verba ſatis clara.

Concl.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

Concl. 3. Quibos opponimus hanc concluſionem: Vox הוחל à rad. חלל non eſt מגזרת חילול: ſed מגזרת תחלה i. e. non notat hoc loco cultus divini profanationem: ſed ſolennem ejus redinſtaurationem, & qua ritus amplificationem. Docet id 1. radicis חלל in conjugatione tertiâ ſ. בנין הכבד הנוסף non niſi in Significatione *incipiendi* uſutpatio: uti 2. vocum diſpoſitio ſc. in ſignificatione *profanandi* neceſſarius planè fuiſſet poſitus vel particulæ מ poſt הוחל in infinito: vel שם יי ſ. nominis Domini immediatè & ſine ב particulâ poſt verbum הוחל 3. Accentuatio, maximè τοῦ Sakeph-katon diſtinctio: cœterarumq; vocum per analogam accentuationem conjunctio. 4. verbi הוחל cum intercedente ל infinitante cum infinito conſtructio, quæ neceſſariò vocem poſteriorem ſubordinat priori, ut ſit reddendum: cœptum eſt, cœptum eſt, inquam, prædicare vel prædicari 5. Totius phraſeos: קרא בשם יי famoſa de publica nominis divini celebratione ſ. prædicatione in Scripturis Ebraicis uſurpatio & verbi קרא conjuncti cum nomine שם interced. particula, à ſimplici *Kara* & *Schem* conjunctione, diſtinctio. vid. jam Geneſ. 12. v. 9. c. 13. 4. c. 21 33. &c.

Concl. 4. Verſionem Lutheri hîc omnibus præferimus: Zu derſelben Zeit fieng man an zu predigen vom Namen des HErrn / vel *in nomine Domini* congregari, publiceq; prædicari. Subijcimus Græcam: *τότε ἤρχθη καλεῖσθαι ἐν ὀνόματι κυρίου* qs. tum pii ex familia Seti, id quod prædicabant, nomen ſint profeſſi, & inde Filii Dei vocati: quod primariò tamen hîc notari, pernegamus: ſubordinari quà rem, concedimus. I. & Trem. *Tunc cœptum eſt invocare nomen Jehovæ* qs. dicat eo tempore ritus certos Deum colendi inſtitutos eſſe, quos obſervarent Filii Dei h. e. membra veræ Eccleſiæ. *Profanatoribus* Rabbinis, Rabbinum ſapientem opponimus: ita ille: הוחל, inquit, eſt מפעלי הכפל ex formâ verborũ Defect. 2. & litera ח niſi eſſet gutturalis, eſſet dageſſata: ſignificationem autem habet incipiendi, & ſenſus eſt, quod inceperint publicè prædicare ſ. precari in nomine Domini &c. Vulg. qui reddidit: Iſte cœpit invocare nomen Domini, corrigit Lyranus: Litera, inquit, Ebraica ſic habet: Tunc cœptum eſt &c. ſc. non dicitur זה החל: ſed אז הוחל & ſic expedita ſunt omnia.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

De translatione Chanochi.

Quæritur 1. de phraſi התהלך את אלהים quæ hîc de Chanocho,& c.6.v.9. de Noacho prædicatur? Reſp. Ambulare Deum ſeu cum Elohim dicitur, qui in lege Domini die ac nocte meditatur eamq; publicè profitetur. 2, qui vivit σωφρόνως, δικαίως, εὐσεβῶς ἐν τῷ νῦν αἰῶνι & expectat beatam ſpem & ἐπιφάνειαν glorioſam DEI magni: qualem Chanochum fuiſſe conſtat tum ex phraſeos hujus ſignificatione,& geminatione, tum ex illuſtri ejus in Epiſtolâ Judæ celebratione v. 14. &15. ubi eſt prophetia ſeptimi ab Adamo Chanochi: Ecce veniet Dominus cum myriadib. Sanctorum.

2. Et qui talis eſt, ille צדיק & תמים dicitur in ſcriptura, quæ tamen nomina non magis in Sanctis negant imbecillitates & multas imperfectiones: quam in Sacrificiis Leviticis, de quibus *tamim* non rarò uſurpatur, id quod Apoſtolus illis ineſſe dicit ἀνωφελὲς καὶ ἀσθενὲς propter quod facta eſt μετάθεσις τῆς ἱερατείας, Ep ad Hebr. c. 7 quod eſt contra Pontificiam perfectæ, Legis divinæ moralis, obſervationis poſſibilitatem: quin ex Hebraiſmo eſt quod in N. T. tales dicantur Δίκαιοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ſc. propter juſtitiam imputatam: item πορευόμενοι ἐν πάσαις ἐντολαῖς ἀμέμπτως, propter illam, cui perpetuò ſtudent, vitæ ſanctitatem vid. Luc. 1. v. 6. ad quem Auguſtinus: Dictum eſt, inquit, quantum mihi videtur ſecundum quandam converſationem inter homines probabilem ac laudabilem, quâ uti apparebant hominibus: ita noti erant oculis DEI: non autem dictum eſt ſecundum illam perfectionem juſtitiæ, in quâ veri, perfectiq; planè vivemus. Hier. juxta illam juſtitiam dicuntur juſti, juxta quam dictum eſt: Septies in die cadit juſtus & reſurgit, quin & Sacharias, qui ſcribitur juſtus, quod ſacerdos fuit, ſine peccato non fuit, & peccavit in eo quod non credidit vid. Luc. 1.10. Addimus obiter, quod Targum phraſin: Ambulare cum Elohim. explicuerit per: Ambulare in timore Domini: vel per: הלך, בדחלתא דיי id optimè.

3. Quæritur an ex hoc verſu probari poſſit Henochi viventis in Paradiſum vel coelos tranſlatio? Reſp. Vel id probari deberet ex איננו vel ex לקח, vel ex utriusq; conjunctione. Equidem ex voce איננו id infallibiliter probari non poteſt: quod vox illa, cui reſpondet ליתוהי

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

Chaldæorum, dicatur generaliter de eo qui inter nos e. c. in Europâ, vel qui planè in terris vivere deſinit, ſive id fiat *per migrationem*, ita ut nobis non conſtet de illius vita: ſive *per mortem corporalem*, ſive *per translationem ſ. immutationem*, ex illa igitur nec Henochum translatum eſſe, nec adhuc vivere: nec etiam mortuum eſſe probari poteſt. E. ſit. 1. Joſephus, de quo vendito, & in Ægyptum abducto dicebant fratres: איננו Gen. 42. 33 Er iſt nicht mehr verhanden. 2. Rachel deplorans mortuam ſobolem כי איננו Jerem 31. v. 15. quem Hebraismum exprimit Spir. S. ὅτι οὐκ εἰσι. Nec ex verbo לקח: quod mors præmatura, vel hominum ante juſtam & maturam ætatem ab reptio illo ſæpius notetur, quâ de re dubium nullum.

4. Probandum igitur *ex conjunctione* illius ואיננו cum ratione *non exiſtentiæ quia abripuit illum Elohim* ſc. per momentaneam immutationem ſ. per τὴν μετάθεσιν τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, atq; inde illud איננו Er wird nicht mehr gefunden ſc. inter mortales. vid. Ebr. 11. v. 5. quæ ratio, ſi de ſimplici & communi morte ſermo fuiſſet, ſupervacanea extitiſſet: accedit primaria verbi לקח ſignificatio, & verbi ſingularis, *inter cæterorum patriarcharum mortes*, ſingularis ratio.

5. Objicitur: *Sicut non ſequitur illatio: Scriptura de Jacobi exceſſu loquens non utitur verbo moriendi: E. Jacob non eſt mortuus: Ita non ſequitur. Scriptura de Chanocho non utitur ſicut in cæterũ patriarchũ verbo moriendi E. Chanoch non eſt mortuus.* Reſp. per inverſionem: imò eſt quædam eaq; firma illatio: modo notetur antecedentis limitatio: ſc. Scriptura de Jacobi morte non commune moriendi vocabulum, vel מיתה: ſed גויעה i. e. placidam facilemq; mortem ſ. expirationem uſurpat. E. Jacob non eſt mortuus communiori modo: ſed placidâ planè faciliq; morte, vel גוע expiravit: Er iſt fein ſanfft eingeſchlaffen: nihil plus hic infertur: quod ſi enim ſimpliciter de *veritate mortis* antecedens accipies, errabis, cum illa εὐθανασία ſ. facilitas quæ notatur in גויעה præſuponat *mortis* veritatẽ: porrò: Scriptura de Chanocho nec verbũ *moriendi*, nec exſpirandi, quibus in mortibus veris Patriarcharum utitur: ſed ſingulare *rapiendi* ita ut ad illam ſequatur non exiſtentia inter mortales, uſurpat. E. Chanoch nec communi nec facili illa placidaq; morte eſt defunctus: ſed planè ſpecialiter in cœleſtem vitam translatus vel μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον καὶ οὐκ εὑρίσκετο. Obij.

Scri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

Scriptura non meminit Genealogiam Melchizedeci: At non ſequi E. illum verè fuiſſe ἀγενεαλόγητον: Sic non ſequi: Scriptura non meminit mortẽ Chanochi. E. hic ō eſt mortuus: ſed vivit. Reſp. De Melchiſedeci principio, fine, genealogiâ nihil ſcriptura meminit: de Chanocho איננו ſ. exiſtentiæ inter nos ceſſationem, & לקיחה expreſſè dicit. 2. Sequitur argumentum de Malchizedek, ut tali, ſ. formaliter vel in quantum eſt ἀφωμοιωμένος τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ Ebr. 7 3. 4. non materialiter: adeoq; ſequitur: ſcriptura, quæ in claſſibus omnium cœterorum Patriarcharum ſubjungit illud וימת i. e. Et mortuus eſt in claſſe ſolius Chanochi, cujus tamen deſcripſit communem cœteris generationem, illud omiſit, & ſpecialibus ſ. ſingularibus vocabulis ſc. איננו & לקח eſt uſus. E. ſpecialis quoq; & ſingularis hic notatur translatio ſc. quâ per τὴν ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ immutationem glorioſam fuit ἁρπαγεὶς ἕως τρίτου οὐρανοῦ, adeoq; non notatur communis cū cœteris ſtatus mortis: ſed raptus talis ſpecialis, qualis continget reſuſcitatis & immutatis piis 1. Theſſ. 4. Et quænam connexio: *Chanoch ambulavit cum Elohim* (vid. expl. ſupra) & non fuit i. e. vivere deſiit: quia DEUS præ maturâ morte illum abſtulit. *Non ita*: ambulatio cum Elohim ordinariè *longæva Vita* promiſſionem habet Pſ. 91. 16. prov. 3. 2. & ib. Deut. 30. 20. Job. 12. 12.

6. Fruſtra igitur Druſius miratur, ***quid Judæos moverit cur ex hoc loco collegerint Henochum adhuc vivere & in cœlum translatum eſſe?*** fruſtra idem pro defendendâ Chanochi morte corporali: ſed præmatura hic quædam diſputat & illud: τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον de morte animæ ſ. ſpirituali peccatorū ſecutus *Philonis* Apocryphi *ſapientiam* dubitanter explicat, qui Henochum dicit eſſe raptum, ***ne malitia mutaret ejus intellectum***, ſeu ne corruptus ſuorum temporum vitiis, cū improbis videret mortem peccatorū. Scilicet erroneo res tota nititur præſuppoſito, quod exprimit Raſci ita: צדיק היה וקל לשוב להרשיע לפיכך מיהר הקב״ה וסילקו והמיתו קודם זמנו וזהו ששנה הכ/ ב מיתתו ואיננו בעולם למלאות שנותיו Dicit 1. Chanochum nunc juſtè nunc injuſtè adeoq; inconſtanter vixiſſe, cum inſigni ad malitiam proclivitate. 2 propterea feſtinaviſſe Deum, illumq; per præmaturam mortem abſtuliſſe. 3. hanc cauſam eſſe, quod variet ſcriptura in deſcriptione mortis ejus, à cæteris. 4. Illud איננו notare,

 illum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

illum in hoc ſeculo non eſſe aſſecutum plenitudinem dierum: cui falſo præſuppoſito contradicit Oncelosi translatio in v. 24. והלך חנוך ברחלתא דיי וליתוהי ארי לא אמית יתיה יהוה i. e. *Et ambulavit Chanoch in timore Domini: & non fuit: quia non mori fecit* (ſed ad vitam beatam corpore & animâ tranſtulit) *eum Dominus.* Sed, inquit Druſius, Chanochum prӕmaturâ morte abreptum, ne videret mortem peccatorum; *pono non ſtatuo: potius inclino, ut credam immutatum fuiſſe. Tales moriuntur quidem: ſed non more communi hominum, ac proinde non mori dicuntur. Si alitèr mortuus eſt, & ſi adhuc vivit, DEUS novit. Ego hic* ἐπέχω *: nec temeré quid aſſerendum puto.* Hæc Druſiana certitudo & Sceptica ἐποχὴ. Manet, Chanochum ἀλλαγησόμενον corpore & animâ eſſe translatum & *raptum* (ἀρπαγηθέντα) in cœlum gloroſum, inſtar piorum tam reſuſcitatorum quam immutandorũ in die noviſſimo, qui *rapientur* in occurſum Domino in aerem, & ſemper erunt ſ. ambulabunt cum Elohim vid. Theſſ. 1. c. 4. v. pen. idq; tum ex propoſito V. T. loco, tum ex Apoſtolico teſtimonio ſolidè probari.

LOCUS OCTAVUS Gen. 5. v. ult. &c. 6. v. 1, 2.

Quæritur 1. de primogenito Noachi? Reſp. reſpectu generationis vel naturæ ſ. ראשית אונך fuit Japhet: reſpectu dignitatis maximè ſacerdotalis ſ. כהונתא fuit ille Schem: acquiſitionis enim primogenituræ modi erant generatio & dignitatis triplicis, vel certè portionis inſignioris de filio in filium translatio. Eadem ratio, quæ Semi, fuit quoq; Abrahami Atq; hinc ordo vel ſequitur naturam: vel ipſam primogenituram ſ. dignitatem.

Quæritur 2. quinam intelligantur per בני האלהים & בנות האדם in v. 2. c. 6. Reſp. Non Angeli, non *Dæmones incubi*, uti more ſuo (irrationabilitèr, dicere ſolet Lyra) nugatur P. Burgenſis, qui propter naturæ ſpiritualitatem dicantur filij Elohim, & in ſpecie humanâ commiſcuerint ſe mulieribus, unde nati *Gigantes* illi, ſ. Nephilim in v. 4 iidemq; Dæmones. Sed Judicum, Magnatum, procerumq; tam ex Semi quam Caini familiâ, filij: & vox האלהים hic non eſt לשון קודש ſ. ſignificationis Divinæ. Docet id vel ſolus articulus ſpecificans hic Elohim viſibiles, quales dicuntur *Principes populorum*

ſ. Ju-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

ſ. Judices. Rectè ergò Paraphr. Chaldæus reddidit per בני רברביא Aben Esra per בנו השרים והשופטים eodem ferè modò Raſchi. Per בנות הארם uxores ex infimâ plebe, ſive unius, ſive diverſæ religionis fuerint, notantur: docet id oppoſitio האלהים & הארם αἱ, ἐξουθενημέναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Formalis autem ratio peccati exprimitur per vocem לקח quæ hic ſignificationem habet per vim capiendi, ſeu ad ſtuprum rapiendi, id notans crimen quod poſtea חמס ſ. violentia dicitur, primaria diluvij cauſa.

LOCVS NONVS Gen. 6. v. 2.

לא ידון רוחי באדם לעלם

Concl. 1. Oratio hic eſt *Elohim* in perſonâ τοῦ Λόγου, quæ ratio eſt quod vetuſtus Hieroſolymitanus Interpres expreſſerit ואמר מימריה הוי Et dixit *Verbum Domini*, quâ locutione DEI filium in Chaldæorum ſcholis notari nimis eſt notum.

Concl. 2. Verbum דון iudicialiter diſceptandi, cauſam judicialem tractandi ſ. judicandi ſignificationem obtinet Errat e. Vulg. qui reddidit: Non permanebit Spiritus meus in homine in æternum. Lyran. Indignatio mea non permanebit contra hominem ſ. non iraſcar contra eum irrationabiliter, ſicut contra Angelum peccantem, cujus peccatum eſt irremediabile. Burgenſis: Non vaginabit Spiritus meus in homine i. e. non intrabit anima à me inſpirata, in homine i. e. in humano corpore, in quo anima conſideratur contineri ſicut gladius in vaginâ. Sed ſuperiora verè irrationabilia: poſteriora autem ridicula ſunt, & indigna Paulo de S. Maria Burgenſi Archiepiſcopo, & Hiſp. regni Cancellario. Sed, inquit, Ebraica litera hic verbum habet, quod derivatur â vaginâ: id falſiſſimū. Equidem נדן vaginam notat eaq; vox non niſi ſemel 1. Chron. 21. 27. reperitur: ſed quid commune voci נדן cum דון: & quid illud: Spiritus vaginabit? Nugæ, quas proinde jure pro venerabilis Liræ apologiâ confutat ſimplex frater Dôringius in replicâ.

Concl. 3. רוחי non *ſpiritum* creatum: ſed *increatum* notat ipſum ſc. Filij Spiritum qui erat in Eccleſiæ Antediluvianæ Doctoribus, qui loqutus eſt per os ſanctorum qui à ſeculo fuerunt, Prophetarum Domini, planè ſicut in illo Eſaiæ: Spiritus meus qui eſt in-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

te non recedet, ab ore tuo. Fruſtra ergò idem Burgenſis per *Spiritum* inquit, intelligitur hic anima humana à DEO ipſi homini inſpirata, quæ non ultra 120. annos ſit inſpiranda.

Concl. 4. Signanter autem dicit בָאדם in hâc ipſa hominum generatione, quæ cum tot Spiritus mei obteſtationibus & conceſſis hactenus pœnitentiæ ſpatiis ad ſaniorem mentem reduci deberet, horribiliorib. etiam ſeſe inquinavit criminibus. Chald. בירא בישא הרין Igitur לא יתקים קדמי לעלם uti reddidit Onkelos: vel uti Targum Hieroſolym. לא יתדנון דריא דעתידין למקם מן בתר דרא דמבולא למובדא למשתיצי ולממחא גמירא הלא רוחי יהבית בבני אנשא quæ poſteriora, uti pleraq; illius Targum, ſunt aliena à literâ.

Concl. 5. Senſus hic eſt: Spiritus meus ſc. (qui fuit in Eccleſiæ antediluvianæ Doctoribus, & pœnitentiæ præconibus, Noacho aliisq; plenis Spiritu DEI viris) non judicialiter diſceptabit (peccatorum accuſabit, condemnabit, ſupplicium dictabit) in hominib. illis, in ſeculum: eò quod illi quoq; caro (*horribilitèr corrupti*) ſint: (dictabo igitur ſententiam definitivam, eamq; validam: ſc.) erunt anni illorum 120. ut niſi interea revertantur per pœnitentiam, finalem tandem ſuperaddam πανολεθρίαν. Scilicet qn. Spiritus S. ἐλέγχει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ δικ. καὶ κρίσ. tum in interiori hominis judicialitèr diſceptat imperans τὴν μετάνοιαν, etiam per *viſcera* miſericordiarum DEI *noſtri*: quæ omnia quando propter τὴν σκληροκαρδίαν fruſtra habentur, tum illam τῆς καταλλαγῆς obteſtationem, & Spiritus diſceptationem ſequitur ſententiæ pronunciatio, & præſens executio, qn. veniente ſupplicio rigoroſo, ceſſat illa judicatio.

Concl. 6. Atq; hæc Spiritus τοῦ Λόγου judicatio, eſt illa quæ τοῖς (νῦν) ἐν φυλακῇ πνεύμασιν à ſpiritu Chriſti (quondam) facta, dicitur, prædicatio 1. Pet. 3. verſ. 19. facta τοῖς ἀπειθήσασί ποτε. Sane quæ inter ἀπειθέιαν & ἀπιστίαν intereſt differentia, vel nulla vel exigua eſt, & uti hæc cadere poteſt vel in ipſos Apoſtolos Marc. 16. 14. ita illa æternæ damnationis cauſa ponitur, & cum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

cum τῇ ἀπιςίᾳ convertitur Ebr. 3. verſ, 18. 19. adeóq; per ἀπειθή-σαντας finalitèr incredulos, ipſosq́; damnatos hominum illorum ſpiritus intelligo τοὺς νῦν ἐν φυλακῇ quæ vox nunquam ipſum mundum, velut piorum carcerem, ***nunquam DEI cuſtodiam:*** Sed vel captivorum cuſtodiam, deſmophylaceum ipſumq; adeò carcerem infernalem, vel certam noctis vigiliam notat, in ampliſſima N. T. Scriptura: prioris exempla Matt. 5. 25. c. 14 10. Luc. 12. 85. Act 16. 24. & cap. 22. 4. poſterioris Matth. 24. 43. Luc. 12. 48. Matth. 14. 25. ubi & ſecundæ & tertiæ, & quartæ vigiliæ mentio: cum tres priores alias ὀψὲ, μεσονύκτιον & ἀλεκτοροφωνία dicantur Marci c. 13 hinc Ebreorum illud, שלשה משמרות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר הקב״ה אומר אוי שחרבתי את ביתי Et tantum de hoc loco.

LOCUS X. GEN. c. VI. v 4. & 5.

Concl. 1. Quær. quinam fuerint illi Nephilim? Reſp. id ſtatim additur in verſus membro ſecundo ſc. Viri propter inſigne robur celebres & formidabiles, verbo *Gigantes* groſſe erſchreckliche vngeheure Rieſen: fuiſſe autem dicuntur & illo antediluviano tempore: & אחרי כך ſ. אחר המבול poſt diluvium: quod ita contigiſſe conſtat ex loco Num. 13 37. Vidimus Nephilim filios Enac de gigantibus: quæ optuma eſt explicatio. Errant ergò qui Dæmones hâc voce notari putant, quod fruſtra verborum prolixitate probare conatur Burgenſis, adducto Eſa. 14. loco. qui ſecundum literam nihil de Diaboli lapſu ê cœlo loquitur. Mitiùs errant, qui per defectores ſ. Apoſtotas, nomine ſc. generali nimis, & quod tum eſſe debebat נופלים explicant Nephilim. Dicti autem ita non à *deficiendo* quod notatur non rarò radice נפל Jerem. 17. 13. ſed ***ab irruendo ſ. quod validis membris ſive lacertis in turbam attritorum irruerent*** Pſ. 10. 10. vel quod ob inuſitatam, corporis molem terrorem ſpectantibus iniicerent Joſ. 2. 9. quâ ratione rectè רא״ע: Expoſitio inquit Nephilim eſt: מפילי מפילו העולם R. S. I. לב ר־הרואה אותם שיתמה מגובה,

Concl. 2. In verſu quinto notamus geminum errorem Vulga-

tæ,

tæ, unum in propoſitionis ſubjecto: alterum in prædicato. Subjectum eſt: כל יצר מחשבות לב אדם i. e. ipſa formatio *cogitationum* cordis humani: quomodo conſtantèr Chaldeus: כל יצרא מחשבת לביה: at Vulg. omiſsâ principali parte ſubjecti reddidit: Omnis cogitatio cordis: porrò prædicatum eſt: רק רע מנעוריו tantum malum: quomodo etiam Chald. בלחוד ביש. At Vulgatus *intenta eſt ad malum*: quod poſterius obſervavit jam ante venerandæ memoriæ Theol. Chemnitius, cui dum reſpondet Bellarminus, turpiter 1. illa quæ Spiritus S. clarè diſtinguit, confundit ſc. יצר cum מחשבות 2. principalem ſubjecti vocem negligit. 3. peſſimè reſolvit ſc. *Non eſſe niſi malum*, idem illi eſt quod: *intentum eſſe ad malum* 4. Lutheranis conſequentiam affingit ſc. omnia opera hominum eſſe mala 5. Pelagianiſmum prodit, dum locutionem hanc hyperbolen eſſe dicit, quam, horribilem naturæ corruptæ ταπείνωσιν ſ. μείωσιν omnem in ſpiritualibus idoneitatem, tam ante, quam in converſionis actu nobis adimentem verè prædicare, in nobis ſatis experimur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 00776 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-62 4° 776